

Dalgaları karşılayan gemiler gibi...

An gelir ilk cümleleri kurmak zorlaşır. Nereden başlayacağınızı bilemezsiniz, hangi ışıklı ya da kahredici zamandır aklınıza düşen çözemezsiniz.

Kördüğüm olur yaşanmışlıklar.

Bir sahneyi boydan boya defalarca adımlamak gibi, bir dekor parçası için saatlerce konuşmak, kablosu kopmuş bir spotun başında nutuk çekmek, unutulmuş iki replik için kıran kırana dövüşmek, bir şarkının notalarında hayata tutunarak şiiri kutsamak gibi, ilk kadehin sonunda barışıp son kadehin son yudumunda ilk gerçeğin içinde kaybolmak gibi.

“İtirazcı olacaksın.”

Hakkını arayan işçi gibi inatçı, kavgacı olacaksın.

Sahnedeki söylediklerini bu hayatta savunamıyorsan çıkma o sahneye, seni zorlayan mı var?

Git başka iş yap, matbaada çalış, simit sat, inşaatlarda kum taşı, harç kar daha yararlı olursun.

Burada söylenen her sözün her davranışın bir karşılığı vardır.

Eğer kendini değiştiremiyorsan insanı, hayatı, bu iğrenç düzeni nasıl değiştireceksin?

“Sesin çıksın sesin, yükselt bedeninin ritmini, ne öyle cebine cebine konuşuyorsun kuş.”

Karşımda duran dünya tiyatro tarihinin ışıklı bir toplamı. Aklında, yüreğinde, çantasında, masasının üstünde, kütüphanesinin rafında, bavulunda ne varsa hepsini sevinçler için biriktirmiş, umuda cephaneye hazırlar gibi.

Kahırmış, elemmiş, kedermiş, çaresizlikmiş, teslim olup lal olmakmış çoktan çöpe süpürülmüş.

Nâzım ve Brecht'e önce yoldaş demiş sonra usta.

Hep çiraklık olarak görmüş emeğinin ürünlerini.

Sahnedeki her sözcüğün, her davranışın tadı olsun, rengi olsun, kokusu olsun sinsin insanlığın üstüne başına.

“İşçiler değiştirecek bu dünyayı, örgütlenip birleşen, dayanışan işçiler. Parti bu yüzden önderliktir. Sınıfının safında duranlara yol gösteren, kavganın içinden yeni kavga türeten, ileriye daha ileriye koşan. Mutluluk değil mi derdimiz, o zaman niye dışında kalırsın ki bu safın?”

“Tiyatro sanatı, sınıf mücadelesinin bayrağı olabilir, şiir de öyle, müzik de öyle, heykel de öyle, resim de öyle, haydi durma.”

“Abartmayalım bu durumu. Gerçeklik abartı kaldırmaz. Öyle süslü-püslü bir şey değil dokunduğumuz. Hangi sözcükle, hangi ilişkiyi örüyoruz ve değiştirme mücadelesinin neresindeyiz?”

“Faşizm mikroptur. Kendi kendini yiyip bitiren bir mikrop.”

“Nâzım gibi bütün sözcüklerin sevinç kaynağı biri neden partili oldu bir düşün. Neden komünizm işçilerin, işsizlerin, ezilenlerin, yoksulların barınağıdır, neden Brecht kanlı sermayenin alınının ortasına hain damgasını vururken hiç tereddüt etmedi neden?”

“Her oyun metnini didikleme gerekir, bazen tersyüz bazen paramparça. Yok, yeniden yazmak değil bu. Metni senin kılmaktır, bizim kılmaktır. Sahnede bizim olmayan hiçbir metnin inandırıcılığı yoktur, olamaz. Savrulur gidersen orkestra çukuruna, hiçbir şarkı kurtaramaz seni.”

“İşte tam da burada fabrikanın işçileri avluya çıkarlar ve ustabaşının başlattığı enternasyonale eşlik ederler. Nasıldı şekerim söyle bakalım.”

“Oyun bu oyun. Kurmaca filan diyorlar adına hayır. Gerçekçilik kurmacayı yendi, yener. Oyun hayatı değiştirmenin silahıdır. Aşk niye varsa oyun da onun için var. Hava gibi, su gibi, fırından çıkmış sıcak ekmek gibi.”

Şimdi susuyorum.

Sahnelerden çoğalan alkışların sesine, yanıp sönen selam ışıklarının yalınlığına, sofitalarda dolaşan repliklerin sihrine saygı duyarak.

Sizi en son, Ses Tiyatrosunda alkışlayan onurlu çoğulun içinden merdivenleri çıkıp, sahnenin orta yerinden “sağolun” dediğiniz o anda anımsıyorum usta.

Ellerimizden tutup başınızı saygıyla öne eğdiğiniz o anda.

“Dalgaları karşılayan gemiler gibi..”

Orada kaldınız.

Yalnız sizi aydınlatan mavi bir ışığın altında.

Güle güle ağabey, güle güle ustam, yoldaşım, arkadaşım Yılmaz Onay.

“Sahnede selam verirken kol kola girin işçiler gibi.”

Yazan : Orhan AYDIN

Tarih : 10 Ocak 2018

Yazı kaynak linki: <https://haber.sol.org.tr/yazarlar/orhan-aydin/dalgalari-karsilayan-gemiler-gibi-224482>